

Яна Савченко,
студентка 2 курсу магістратури
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **А. С. Лесик**, к. пед. н., доцент (БДПУ)

СТАН ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ УЧНЯМИ

Сучасна реформа української середньої освіти, зокрема створення Нової української школи та впровадження нового Державного стандарту початкової загальної освіти ставлять нові завдання й перед вищою школою. Оскільки мета Нової української школи – виховати інноватора та громадянина, який вміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини, то і педагогічні ВНЗ мають формувати творчих та професійно компетентних майбутніх вчителів, які зможуть перейти від знаннєвої школи до школи компетентностей і враховувати, що кожна дитина – індивідуальна та обдарована.

Дослідженню феномену „обдарованість” присвячена низка робіт вітчизняних та зарубіжних психологів і педагогів: О. Балл, Ф. Баррон, І. Бех, Л. Виготський, Д. Гілфорд, Ю. Гільбух, Г. Костюк, О. Матюшкін, В. Моляко, О. Рибалка, К. Тейлор, Б. Теплов, П. Торренс.

Єдиного тлумачення поняття „обдарованість” в психолого-педагогічній літературі немає. Як правило, обдарованість визначається за допомогою якихось параметрів або феноменологічних проявів. Під обдарованістю ми розглядаємо індивідуальну потенційну своєрідність задатків людини, завдяки яким вона може досягти значних успіхів у певній галузі діяльності.

Мета дослідження: визначити теоретичні та практичні аспекти формування професійних компетенцій у майбутніх учителів початкової школи щодо організації роботи з обдарованими учнями.

Методи дослідження: аналіз психолого-педагогічної літератури, спостереження за навчально-виховним процесом у ВНЗ, анкетування.

Професійна компетенція – це здатність вчителя виконувати завдання відповідно до заданих стандартів [1, С. 33–34]. За А. В. Хутірським серед ключових професійних компетенцій майбутнього вчителя початкової школи можна виокремити ціннісно-смыслову (вміння самовизначатися в ситуаціях навчальної й іншої діяльності), загальнокультурну (культурологічне й вселюдське розуміння світу), навчально-пізнавальну (самостійна пізнавальна діяльність, що містить елементи логічної, методологічної, загальнонавчальної діяльності), інформаційну (навички діяльності стосовно інформації), комунікативну (знання необхідних мов, способів взаємодії з оточуючими людьми), соціально-трудова (знання й досвід у соціально-трудовій сфері, у сфері сімейних відносин, у питаннях економіки й права) компетенції та компетенцію особистісного самовдосконалення (освоєння способів фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку та емоційної саморегуляції) [3].

Одним із завдань дослідження було виявлення стану сформованості

професійних компетенцій у майбутніх учителів початкової школи щодо організації роботи з обдарованими учнями. Серед 32 студентів факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв БДПУ було проведено анонімне анкетування.

Узагальнюючи результати проведеного анкетування, ми з'ясували, що більше половини студентів (56%) можуть правильно дати визначення поняття "обдарованість". 71% третьокурсників визначають основні особливості обдарованої дитини. Помилково 28% студентів вважають, що обдаровані діти задоволені своїми успіхами у навчанні і 3% думають, що такі діти проводять свій час з однолітками.

Щодо методів і прийомів навчання з обдарованими молодшими школярами, то студенти визначають, що такі діти потребують індивідуального підходу і пропонують використовувати деякі інтерактивні методи, нетрадиційні уроки. Але навести приклади з будь-якої освітньої галузі студенти не можуть. Крім того, студенти визнають недосконалість власних теоретичних знань і поверхневу обізнаність з методикою роботи з обдарованими учнями.

Для того, щоб вдосконалити підготовку майбутніх учителів початкової школи до роботи з обдарованими учнями, студенти пропонують: відводити більше часу на практичну підготовку, зокрема на проходження педагогічної практики; у методиках навчання освітніх галузей початкової школи окремо розглядати роботу з обдарованими дітьми; внести зміни до навчальних планів, додавши факультатив із проблем підготовки вчителів до роботи з обдарованими учнями.

Отже, аналіз результатів анкетування засвідчив, що більшість студентів лише теоретично готові до роботи з обдарованими учнями. Відповідей студентів на закриті запитання анкети значно більше, ніж на відкриті. До того ж, продемонструвати свої знання на прикладах студенти не в змозі, а це демонструє поверхневу обізнаність із роботою вчителя з обдарованими молодшими школярами, а отже, низький рівень сформованості професійних компетенцій майбутніх учителів початкової школи щодо організації роботи з обдарованими учнями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кадемія М. Ю. Формування професійної компетенції майбутнього фахівця [Електронний ресурс] / Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». – Режим доступу: [http://www.kpi.kharkov.ua/archive/наукова_періодика/elits/2012/32/Формування професійної компетенції майбутнього фахівця.pdf](http://www.kpi.kharkov.ua/archive/наукова_періодика/elits/2012/32/Формування_професійної_компетенції_майбутнього_фахівця.pdf)

2. Мерва Л. С. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до роботи з обдарованими учнями : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Л. С. Мерва; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2014. – 21 с.

3. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты [Електронний ресурс] / Интернет-журнал "Эйдос"– 2002. – 23 апреля. – Режим доступа:

<http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>